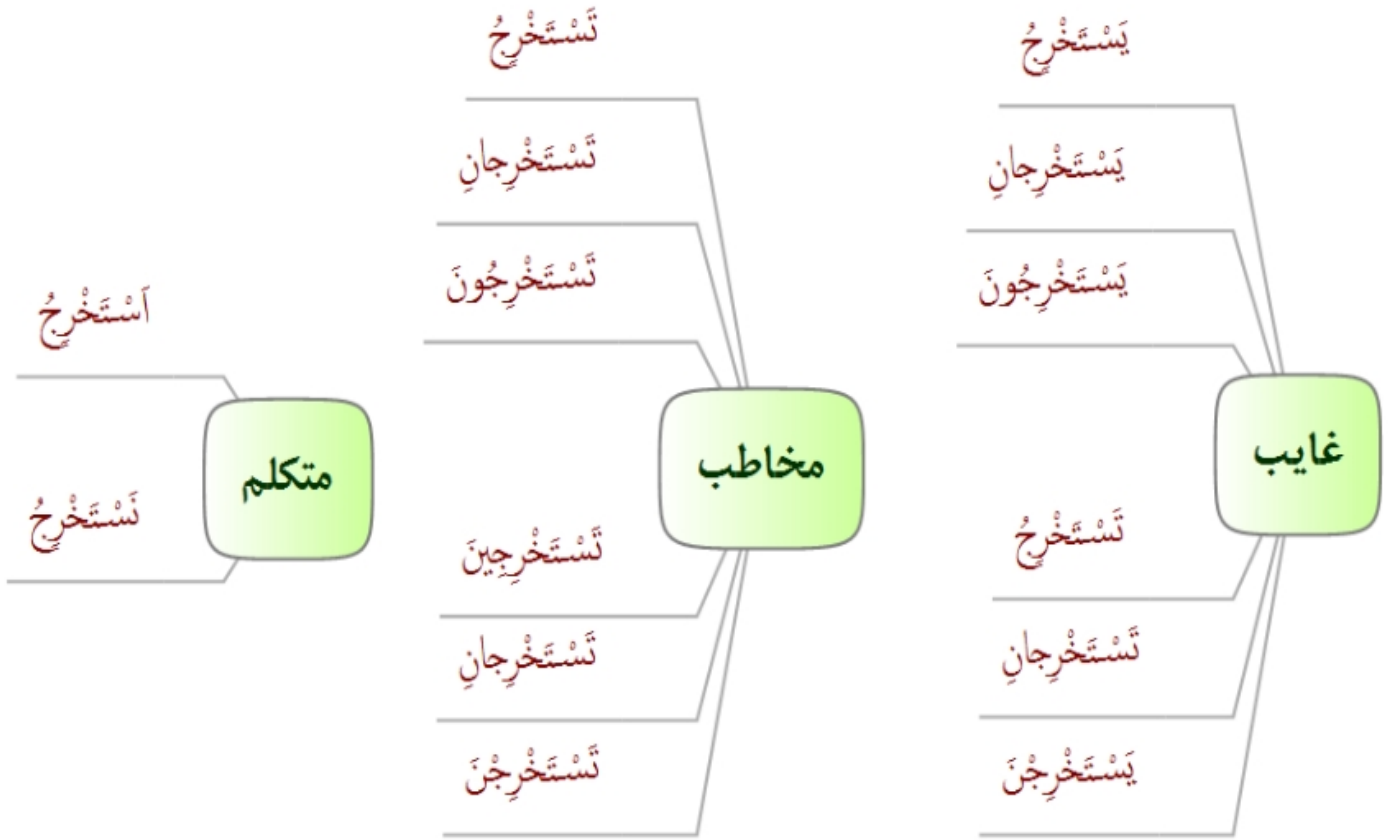

نام باب	وزن ماضی	وزن مضارع	وزن مصدر
۹. باب استفعال	اِسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	اِسْتِفْعَالًا
	اِسْتَخْرَجَ	يَسْتَخْرِجُ	اِسْتِخْرَاجًا

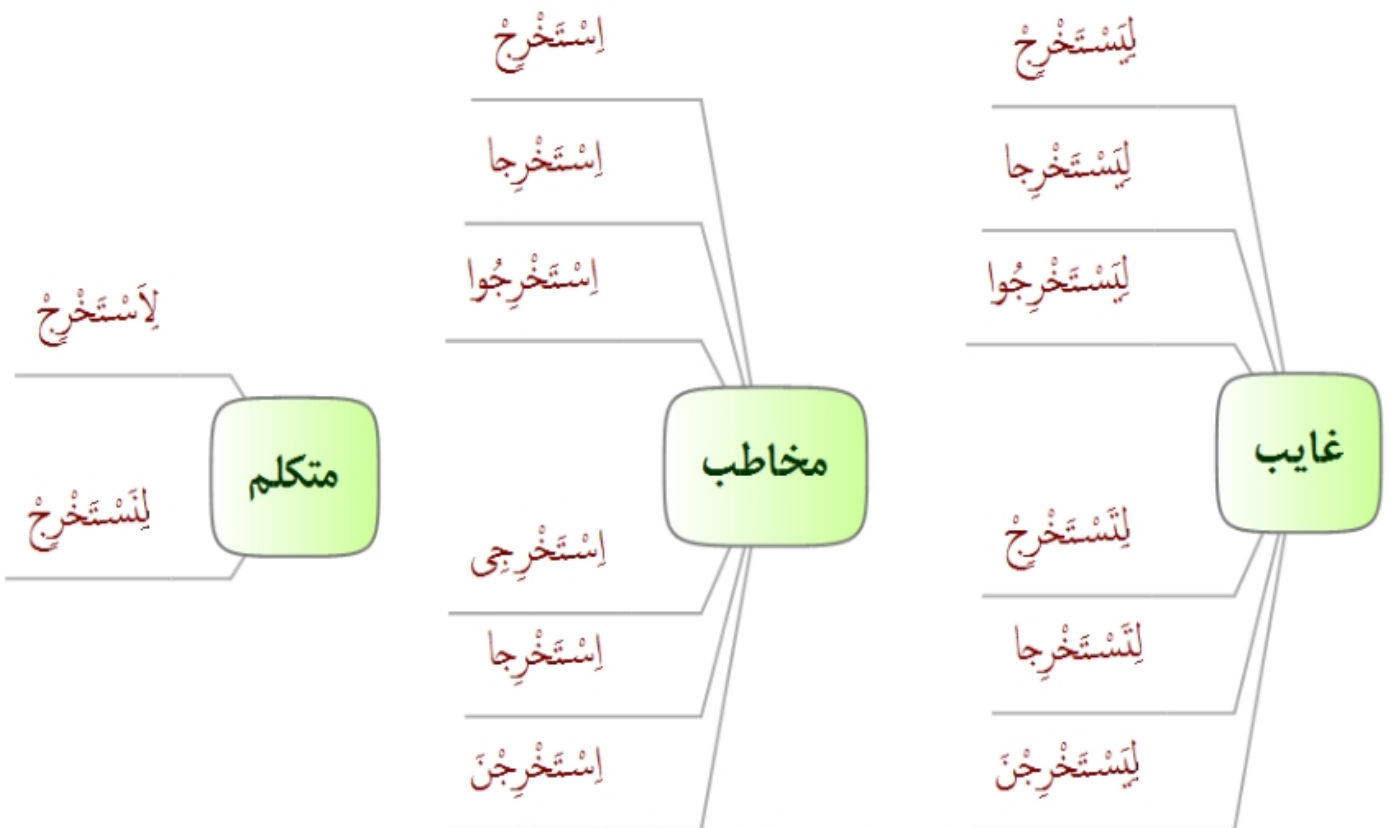
صرف فعل ماضی معلوم باب استخراج

صرف فعل مضارع معلوم باب استخراجه

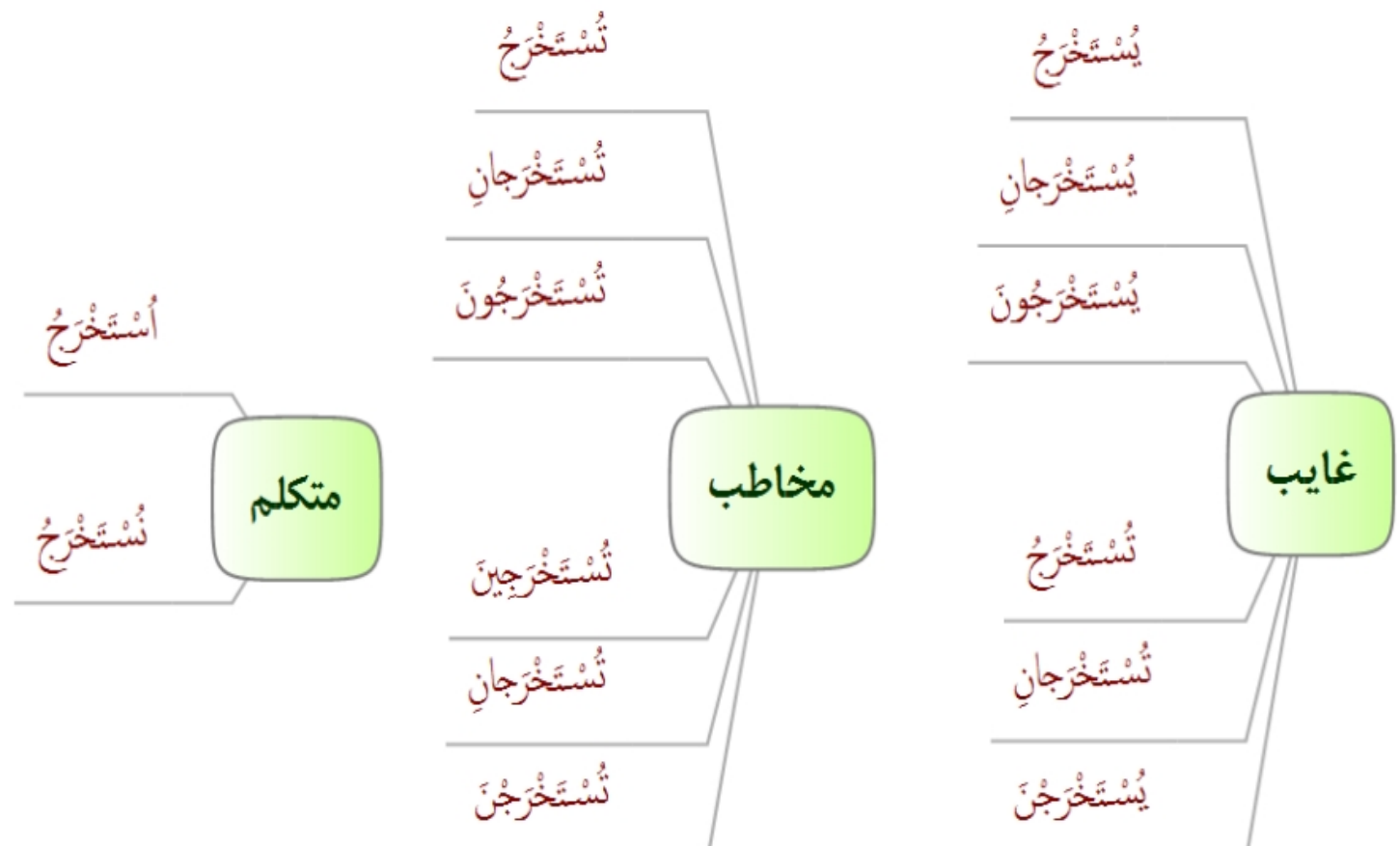
صرف فعل امر معلوم باب استخراجه

صرف فعل ماضی مجهول باب استخراج

صرف فعل مضارع مجهول باب استخراج

باب استفعال	وزن ماضی	وزن مضارع	وزن مصدر	امر غایب	امر حاضر
	إِسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتِفْعَالًا	لِيَسْتَفْعِلْ	إِسْتَفْعِلْ
مضاعف	إِسْتَمَدَّ	يَسْتَمِدُّ	إِسْتِمْدَادًا	لِيَسْتَمِدَّ - لِيَسْتَمِدَّ - لِيَسْتَمِدَّ	إِسْتَمِدَّ - إِسْتَمِدَّ - إِسْتَمِدَّ
مثال	إِسْتَوْضَحَ	يَسْتَوْضِحُ	إِسْتِضَاحًا	لِيَسْتَوْضِحْ	إِسْتَوْضِحْ
اجوف	إِسْتَقَامَ	يَسْتَقِيمُ	إِسْتِقَامَةً	لِيَسْتَقِيمَ	إِسْتَقِمْ
ناقص	إِسْتَعْلَى	يَسْتَعْلَى	إِسْتِعْلَاءً	لِيَسْتَعْلِ	إِسْتَعْلِ

اعلال باب استفعال

۱- مصدر اجوف

عین الفعل بعد از حذف شدن، به جای آن، ة در آخر کلمه آورده می شود و ماقبل مفتوح می شود.

إِسْتِقَامَ : استقامه

۲- اجوف

عین الفعل اجوف باب استفعال، در برخی موارد، سماعاً اعلال نشده است.

إِسْتَحْوَذَ = مسلط شد

الف) ابقاء عین الفعل

إِسْتَحْيَى يَسْتَحْيِي إِسْتِحْيَاءً

حَيٌّ يَحْيَى حَيَاةً وَ حَيَوَانًا ؛ حَيٌّ يَحْيَى حَيَاءً

ب) حذف عین الفعل بعد از نقل حرکت به ماقبل

إِسْتَحْيَى يَسْتَحْيِي إِسْتِحْيَاءً

استثناء

حکم ناقص، اجرا می شود.

اگر عین الفعل ابقاء شد، حکم اجوف جاری نمی شود.

حکم مضاعف (ادغام) فقط در ۵ صیغه اول ماضی مجهول اجرا می شود.

سه وجه جایز در ۵ صیغه اول ماضی مجهول:

ابقاء عین الفعل بدون ادغام

حذف عین الفعل

ابقاء عین الفعل با ادغام

طَاعَ يَطُوعُ طَوْعًا

جایز است:

سماعاً تاء باب حذف شود.

إِسْطَاعَ يَسْطِيعُ إِسْطَاعَةً

و یا تاء را نگه داشت.

إِسْطَاعَ يَسْطِيعُ إِسْطَاعَةً

امر معلوم (حاضر)	امر معلوم (غایب)	مضارع معلوم	ماضی معلوم	
اِسْتَحِي اِسْتَحِيَا اِسْتَحِيُوا...	لِيَسْتَحِي لِيَسْتَحِيَا لِيَسْتَحِيُوا...	يَسْتَحِي يَسْتَحِيَانِ يَسْتَحِيُونَ...	اِسْتَحِي اِسْتَحِيَا اِسْتَحِيُوا...	الف) ابقاء عين الفعل
اِسْتَح اِسْتَحِيَا اِسْتَحُوا...	لِيَسْتَح لِيَسْتَحِيَا لِيَسْتَحُوا...	يَسْتَحِي يَسْتَحِيَانِ يَسْتَحُونَ...	اِسْتَحِي اِسْتَحِيَا اِسْتَحُوا...	ب) حذف عين الفعل پس از نقل حرکت آن به ماقبل

ماضی مجهول	
اُسْتَحِي اُسْتَحِيَا اُسْتَحِيُوا...	ابقاء عين الفعل بدون ادغام
اُسْتَحِي اُسْتَحِيَا اُسْتَحُوا...	حذف عين الفعل
اُسْتَحِي اُسْتَحِيَا اُسْتَحِيُوا...	ابقاء عين الفعل با ادغام

معانی باب استفعال

معنای غالبی

۱- طلب

أَسْتَغْفِرُ لِلَّهِ = از خدا آمرزش می خواهم.

از حالتی به حالت دیگر درآمدن

۲- تحول و سیورورت

إِسْتَحْجَرَ الطَّيْنُ = گِل، سنگ شد.

۳- مفعول را دارای صفتی یافتن

إِسْتَعْظَمْتُ اللَّهَ = خدا را بزرگ یافتم.

۴- تکلف

إِسْتَجْرَأُ = از خود جرأت نشان داد.

باب افعال

۵- مطاوعه

أَرَحْتُ زَيْدًا فَاسْتَرَاخَ = راحتی زید را فراهم کردم پس او راحت شد.

۶- اتخاذ

إِسْتَلَّامٌ = لَأَمَةٌ (زره) پوشید.

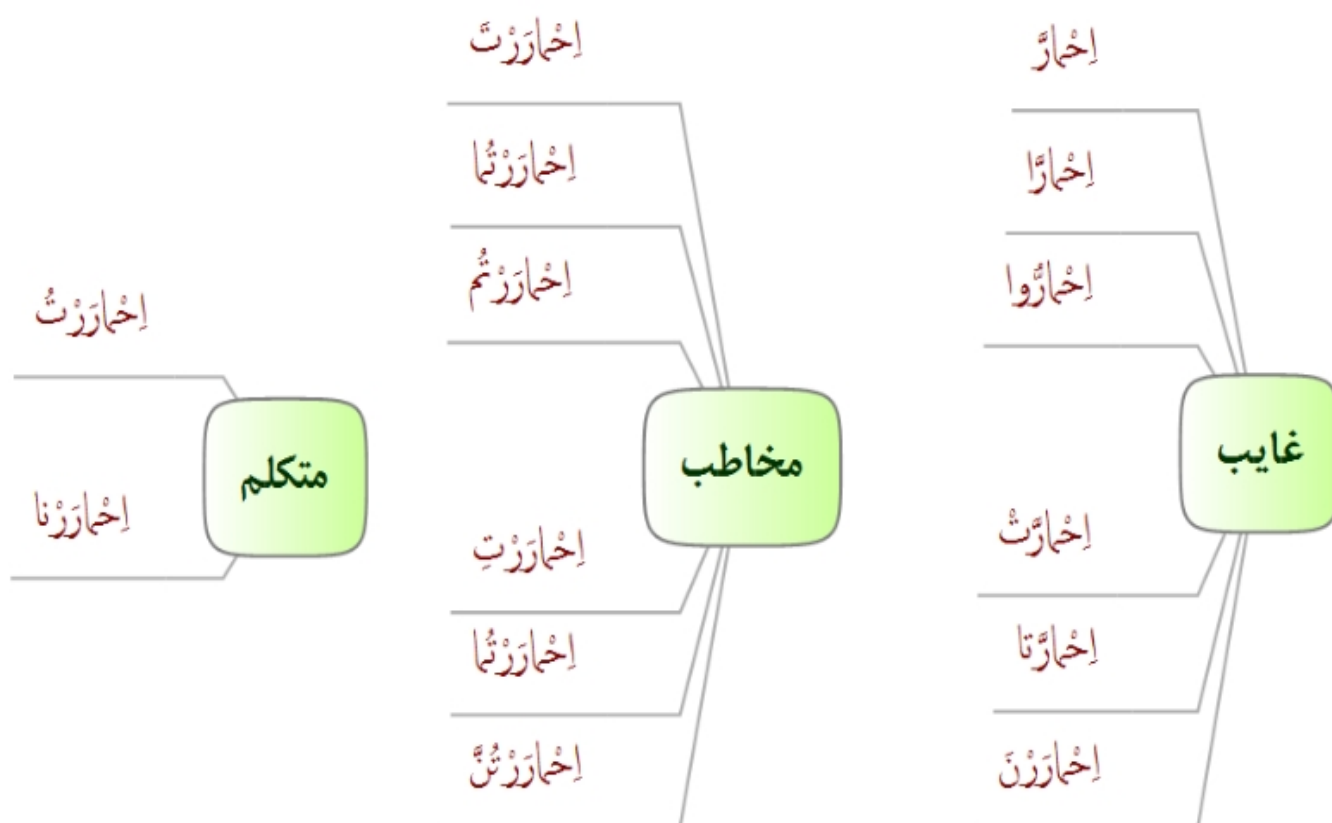
با تاکید و مبالغه

۷- معنای ثلاثی مجرد

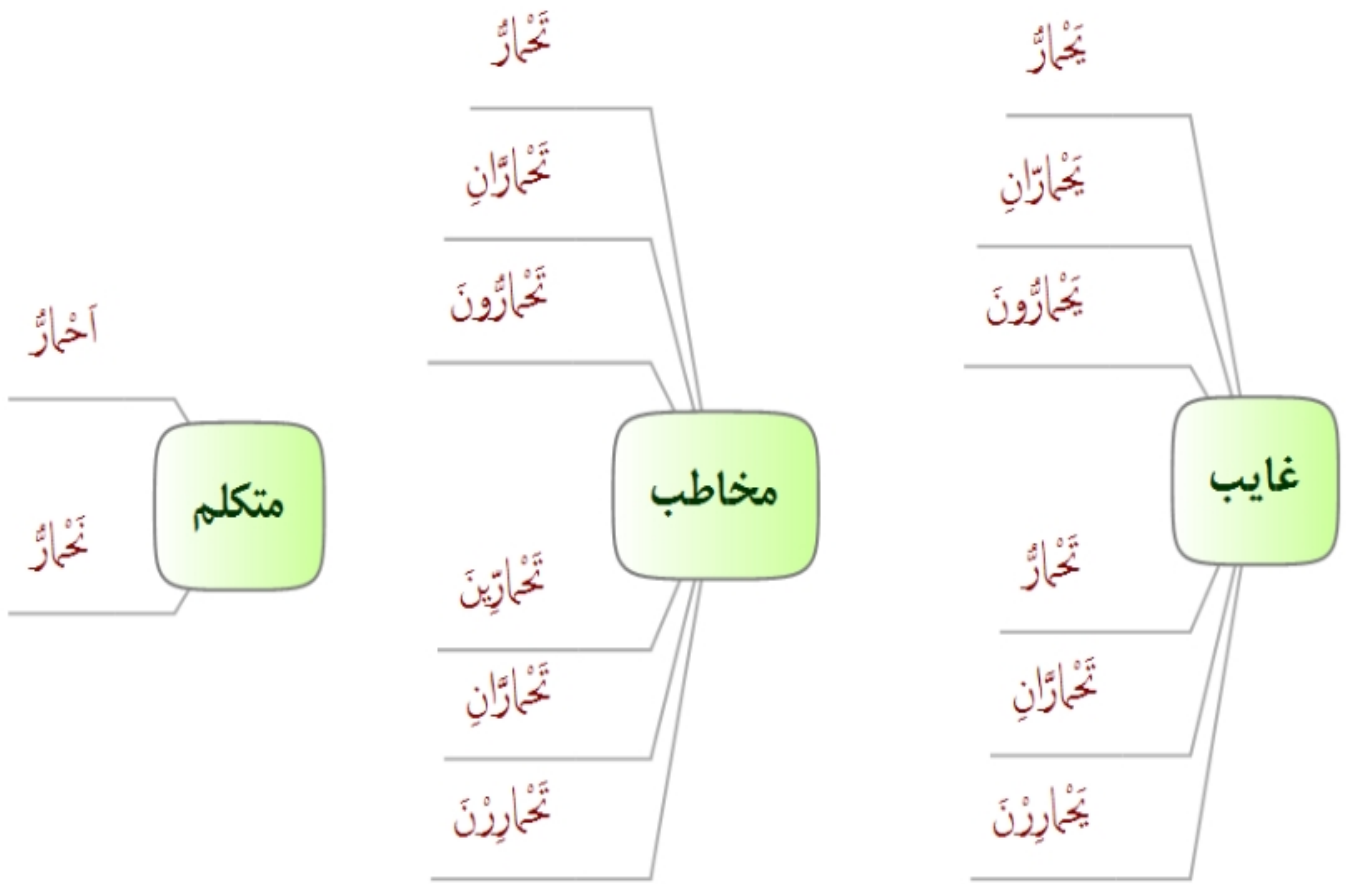
قَرَّ وِإِسْتَقَرَّ = آرام گرفت.

وزن مصدر	وزن مضارع	وزن ماضی	نام باب
إفعلالاً	یفعالُ	إفعالٌ	۱۰. باب افعال
إخیراراً	یحارُّ	إحارٌّ	

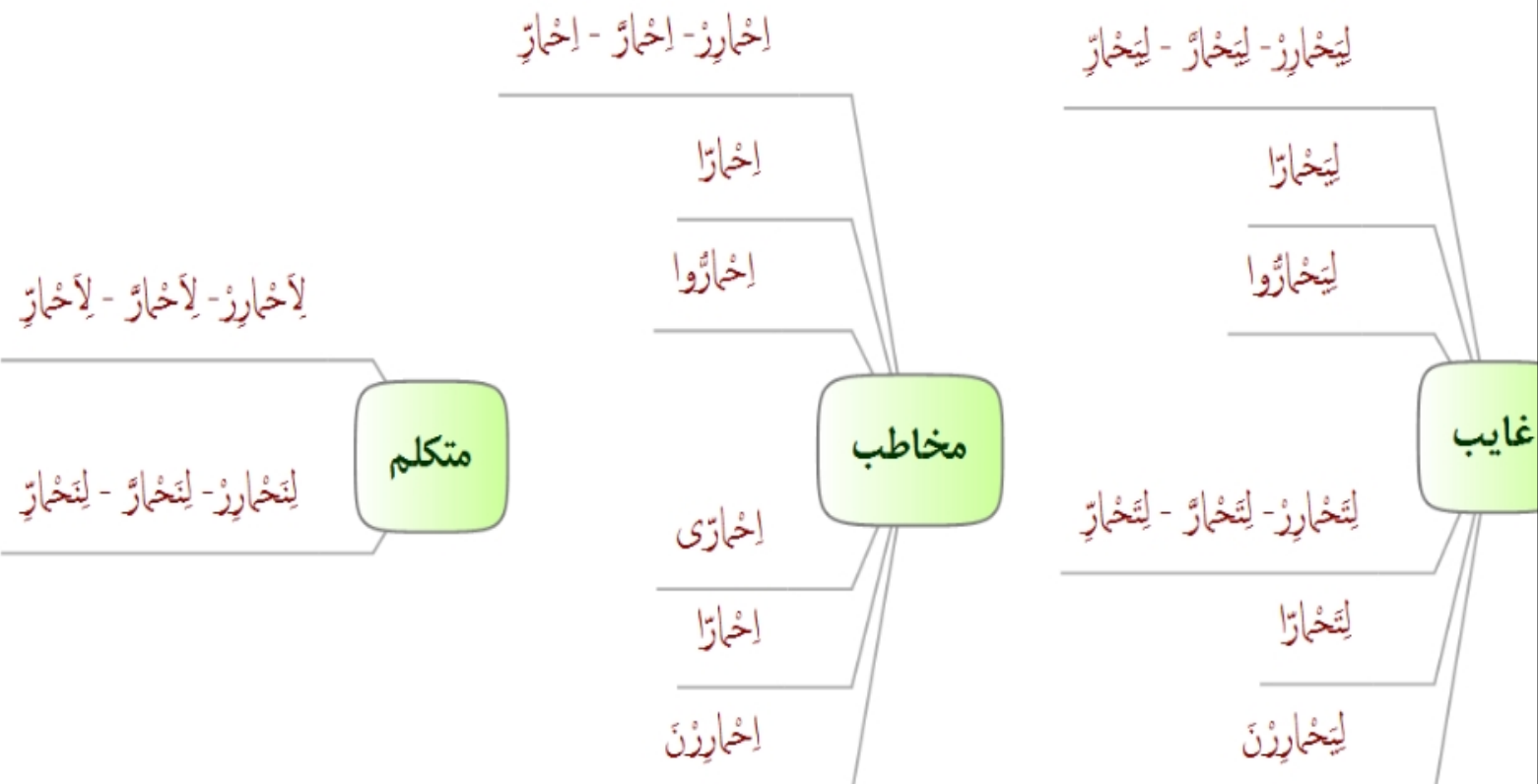
صرف فعل ماضی معلوم باب افعال

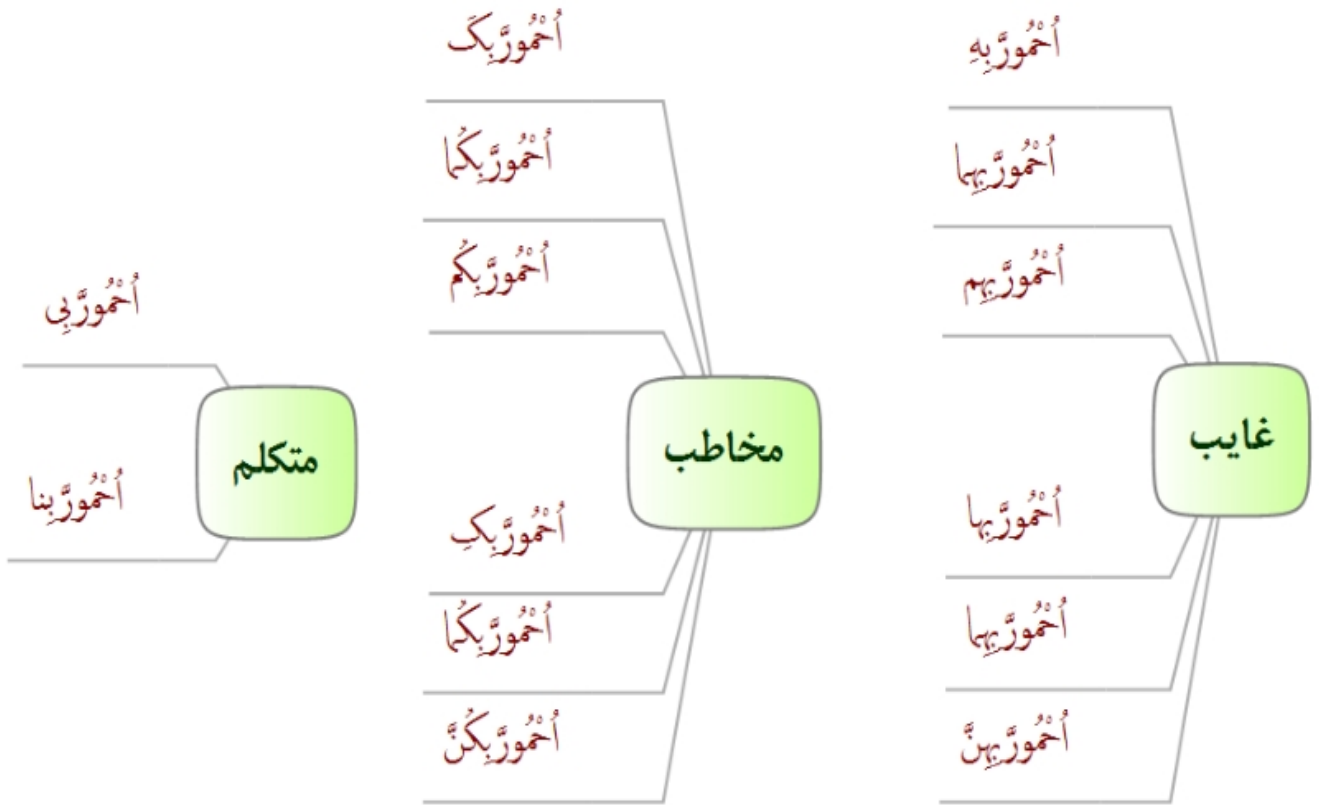
صرف فعل مضارع معلوم باب افعال

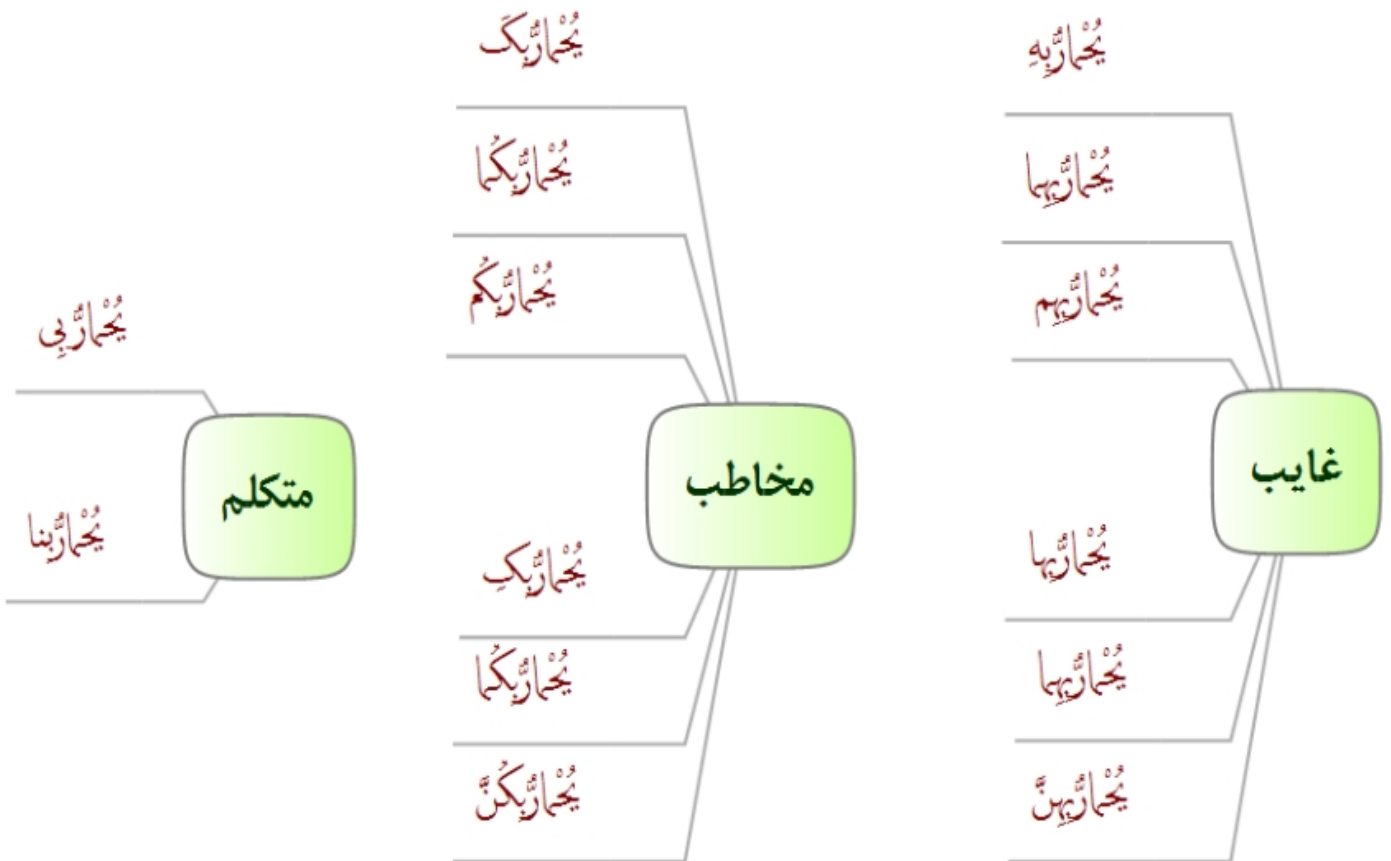
صرف فعل امر معلوم باب افعال

صرف فعل ماضی مجهول باب افعال

صرف فعل مضارع مجهول باب افعال

معانی باب افعیال

غالباً در الوان و عیوب حسی و ظاهری به کار می رود.

مبالغه و تدریج

إِحْمَارُ الْحَدِيدِ = آهن - تدریجاً - بسیار سرخ شد.